

Innst. 228 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 54 S (2016–2017)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget

Til Stortinget

Sammendrag

Avtalens bakgrunn og hovedinnhold

I proposisjonen bes det om Stortingets samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget undertegnet i Helsingfors 30. september 2016. Tanavassdraget er grensevassdrag mellom Norge og Finland og et av verdens største vassdrag med atlantisk laks. Laksefisket er av særlig stor betydning for lokalbefolkningen og for samene som urfolk.

Fisket i Tanavassdraget har siden 1873 vært regulert gjennom bilaterale avtaler mellom Norge og Finland. Den någjeldende avtalen trådte i kraft 1. januar 1990. Avtalen har over tid medført for stort fiskepress og en omfattende fisketurisme som både bidrar til fiskepresset og er til hinder for lokalbefolkningens fiskeutøvelse. Etter initiativ fra Norge ble forhandlinger om en ny avtale innledet i 2012.

Avtaleforslaget innebærer at den fremtidige forvaltningen av Tanavassdraget vil bygge på moderne og internasjonalt anerkjente prinsipper. Disse ble senest behandlet av Stortinget i forbindelse med St.prp. nr. 32 (2006–2007) Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, og innebærer først og fremst at alt fiske skal baseres på et høstbart overskudd.

Hovedformålet med de tiltakene som nå foreslås for Tanavassdraget, er å sørge for at laksebestandene

i elva gjenoppbygges samtidig som det opprettholdes et omfattende fiske til beste for lokalsamfunnene, rettighetshaverne og fritidsfiskere. Avtaleforslaget innebærer at fiskepresset reduseres med om lag en tredjedel, og det er tilstrebet en rimelig byrdefordeling mellom ulike grupper av fiskere innenfor de rammene som følger av biologiske hensyn. Et annet sentralt mål med den nye avtalen er at turistfisket begrenses og bringes inn i mer ordnede former gjennom en vesentlig reduksjon av antall fiskekort for tilreisende fiskere og inndeling av grenseelvstrekningen i fiskesoner.

I avtaleforslaget er fordelingen av lakseressursen mellom Norge og Finland rettet opp i norsk favør, med sikte på at ca. 2/3 av lakseressursen skal tilfalle Norge og ca. 1/3 Finland i samsvar med vassdragets lakseførende strekninger i de to landene.

Avtalen ble undertegnet i Helsingfors 30. september 2016, og trer i kraft den første dagen i den andre måneden etter at avtalepartene har meddelt hverandre at kravene for ikrafttredelse av avtalen er gjennomført. Målet er at avtalen skal tre i kraft før 20. mai 2017.

Avtalen vil innebære økonomiske utgifter for det offentlige, og Stortingets samtykke til inngåelse er derfor nødvendig i henhold til Grl. § 26, annet ledd.

Situasjonen for laksebestandene, fangstutvikling og fangstfordeling

Vurderingene av statusen for laksebestandene i Tanavassdraget og fiskets betydning i denne sammenheng er basert på et omfattende arbeid over flere år i regi av en norsk-finsk overvåkings- og forskningsgruppe.

Genetiske studier av laks fra Tanavassdraget viser at det er omtrent 30 genetisk ulike bestander av laks fordelt på ulike små og store sideelver samt

selve hovedelva. Alle bestandene blir beskattet i sjølaksefisket langs kysten av Nord-Norge samt i selve Tanaelva. En gjennomgang av bestandssituasjonen konkluderer med at flere av bestandene i dag er utsatt for betydelig overbeskatning. En vurdering av det totale beskatningsstrykket for de ulike bestandene viser at det er store forskjeller innenfor Tanavassdraget.

På denne bakgrunn er det et klart behov for å redusere fiskepresset slik at de svake bestandene kan gjenoppbygges og potensialet for lakseproduksjon utnyttes til beste for de verdier, rettigheter og interesser som er knyttet til laksen og laksefisket. Det någjeldende avtaleverket er ikke egnet for å oppnå dette, og det er derfor nødvendig med en ny avtale og nye fiskeregler.

Fordelingen av fangsten mellom finsk og norsk side har i de siste ti årene vært om lag 55–45 pst. i finsk favør. Av all fangst i elva utgjør fangst med stang om lag 56 pst. og fangst med ulike garnredskaper (stengsel, stågarn og drivgarn) om lag 44 pst. De siste årene er det solgt om lag ti ganger så mange døgnkort i det finske turistfisket som i det norske. Av totalfangsten i 2015 ble 83 pst. fanget i vassdragets hovedløp, mens resten av fangsten ble gjort i ulike sideelver.

Gjennomføring av avtalen

Hovedformålet med den nye avtalen er at fiskebestandene skal forvaltes på en økologisk, økonomisk og sosialt bærekraftig måte basert på best tilgjengelig kunnskap, slik at vassdragets kapasitet for lakseproduksjon og mangfoldet i fiskebestandene sikres (artikkel 1). Forvaltningen skal baseres på en forvaltningsplan (artikkel 4).

Overvåking av laksebestandene

Avtalen forplikter partene til å samarbeide om overvåking av og forskning på fiskebestandene i Tanavassdraget (artikkel 12). Resultatene av overvåkingen vil særlig ha betydning som grunnlag for vurdering av måloppnåelsen iht. forvaltningsplanen (artikkel 4) og fiskereglene (artikkel 7). Det legges opp til at resultater fra overvåkingen skal foreligge i løpet av november hvert år, slik at dataene skal kunne vurderes og gi grunnlag for å evaluere fisket og fiskereguleringene.

I tillegg til overvåkingen vil fangststatistikk fra de ulike områdene og fiskeriene i vassdraget gi vesentlig kunnskap om utviklingen i laksebestandene. Det vil være et betydelig behov for samordning og samarbeid mellom ulike aktører som er direkte involverte i overvåkingen. Mellom Norge og Finland vil slikt samarbeid og samordning i hovedsak foregå i overvåkings- og forskningsgruppen. På norsk side vil Miljødirektoratet ha et særlig ansvar for overvåkingen og for samarbeidet om denne med Tanavassdra-

gets fiskeforvaltning, overvåkings- og forskningsgruppen og finske myndigheter.

Andre forhold knyttet til gjennomføringen

Avtalen forutsetter at partene etablerer et felles elektronisk fangstregister og pålegger fiskerne å rapportere om fiskeinnsats og fangster til dette registeret (artikkel 13). I de nye fiskereglene bestemmes det videre at fangstoppgave skal leveres ukentlig og at all fangst skal rapporteres før nytt fiskekort kan kjøpes (fiskereglene § 30).

Salg av fiskekort er regulert i avtalens artikkel 10 og i fiskereglene §§ 4, 5, 8 og 9. På norsk side vil Tanavassdragets fiskeforvaltning ha ansvaret for salg av fiskekort både til lokale fiskere og til tilreisende fiskere som skal kjøpe fiskekort av den norske kvoten på 11 000 kort. Det vil bli etablert et felles system for salg av fiskekort til tilreisende fiskere i begge land. På finsk side er det staten ved Nærings-, trafikk- og miljøsentralen i Rovaniemi som har ansvaret for fiskekortsalget, mens Naturressurssenteret har ansvaret for fangststatistikken.

Det er opprettet en uformell norsk-finsk arbeidsgruppe som skal utvikle systemer for salg av fiskekort, fangstrapportering og fangstregister. Tanavassdragets fiskeforvaltning, som har ansvaret for disse oppgavene på norsk side, er invitert til å være med i arbeidsgruppen, men har ikke ønsket å delta. Det legges opp til at de nye systemene skal være på plass senest 1. mai 2017.

Avtalen forutsetter at partene i fellesskap utarbeider en forvaltningsplan for laksebestandene i Tanaelva som grunnlag for gjenoppbygging av svake bestander og bærekraftig utnyttelse på sikt (artikkel 4). Fiskerettshaverne skal medvirke i utarbeidelse av planen, og for Norges del innebærer dette at Tanavassdragets fiskeforvaltning vil ha en sentral rolle i planarbeidet. De vedtatte fiskereguleringene antas å føre til at alle bestandene kan nå forvaltningsmålene i løpet av to laksegenerasjoner, det vil si ca. 15 år.

Innføring av nye fiskeregler vil være utfordrende for fiskeoppsynet i vassdraget. Det legges derfor opp til at Statens naturoppsyn fortsatt skal bidra med ressurser og kompetanse til det ordinære oppsynet som utføres av Tanavassdragets fiskeforvaltning.

Den nye avtalen forutsetter både en styrking av forvaltningen på nasjonalt nivå og økt samarbeid mellom de ansvarlige myndighetene i Norge og Finland. Dette skyldes først og fremst overgangen til en fleksibel forvaltning, der fiskereguleringene til enhver tid skal være best mulig tilpasset målene for bestandsutvikling, jf. særlig artikkel 6 om adgang til å fravike fiskereglene og artikkel 7 om evaluering av reglene. I disse bestemmelsene er Norges og Finlands regjeringer eller den de bemyndiger ansvarlig myndighet.

I Norge vil det være naturlig at denne myndigheten, samt det generelle ansvaret for gjennomføring av avtalen, blir lagt til Klima- og miljødepartementet som hovedansvarlig for den statlige villaksforvaltningen. Miljødirektoratet, som har det nasjonale ansvaret for reguleringer i laksefisket, vil ha en sentral rolle i den løpende forvaltningen. Også Tanavassdragets fiskeforvaltning vil ha ansvar for viktige oppgaver i forbindelse med gjennomføringen av avtalen.

Den någjeldende forskriften om lokal forvaltning av fisket i Tanavassdraget vil bli gjennomgått og endret med sikte på at Tanavassdragets fiskeforvaltnings ansvar og oppgaver skal være best mulig tilpasset det nye forvaltningsregimet. Staten vil fortsatt ha det overordnede ansvaret for å sikre en bærekraftig utnyttelse av fiskeressursene i vassdraget.

Høring og konsultasjoner

Departementet har avholdt to høringer i saken. Forslaget til avtale med fiskeregler ble sendt på høring 30. juni til 12. august 2016. Forslag knyttet til gjennomføringen av avtalen var på høring fra 1. oktober til 14. desember 2016.

Sametinget ble konsultert om avtalesforslaget 26. august 2016. Til stede i konsultasjonen var også Tanavassdragets fiskeforvaltning, som representanter for rettighetshaverne og lokale interesser langs vassdraget. Sametinget la avgjørende vekt på lokal oppslutning og legitimitet omkring avtalen, og ba om at det innledes nye forhandlinger der de lokale rettighetshaverne i Norge og Finland gis en sentral og mer fremtredende rolle. Sametinget er innstilt på å medvirke i en slik prosess. Tanavassdragets fiskeforvaltning delte denne oppfatningen.

Sametinget og Tanavassdragets fiskeforvaltning ble konsultert om proposisjonen 12. januar 2017. Sametinget behandlet avtalesforslaget i plenum 29. september 2016. Sametinget avviste da hele avtalesforslaget og de tilhørende fiskereglene. Sametinget var videre kritisk til forhandlingsprosessen, som etter deres mening bryter med intern rett og folkeretten. Tanavassdragets fiskeforvaltning var imot at det fremlegges en proposisjon om samtykke til inngåelse av avtalen og anbefaler at avtalen ikke vedtas av Stortinget. I den forbindelse viste Tanavassdragets fiskeforvaltning til prosessene som har ledet frem til avtalen, og da særlig til siste fase av forhandlingene.

En rekke av synspunktene som er kommet inn under høringene, konsultasjonene og i Sametingets plenumsvedtak er sammenfallende. Flere høringsinstanser er blant annet kritiske til at fiskerettighetene til ikke-fastboende grunneiere på finsk side blir innført i fiskereglene. I Finland har ikke-fastboende med eiendom i tilknytning til Tanavassdraget etter finsk lovgivning i utgangspunktet en fiskerett knyttet til eiendommen. En avtale mellom to land forutsetter at

det blir tatt gjensidig hensyn til interne rettighetsforhold, og det har derfor vært nødvendig å reflektere rettighetene til ikke-fastboende personer med eiendom og fiskerett på finsk side i fiskereglene for grensevestrekningen.

Det har fra flere hold under høringene vært foreslått at forhandlingene med Finland må gjenopptas og at rettighetshaverne, eventuelt i samarbeid med Sametinget, skal gis i oppdrag å fremforhandle en ny avtale med lokale rettighetshavere på finsk side, eller at någjeldende avtale må sies opp.

Med utgangspunkt i erfaringene fra forhandlingene slik de har forløpt siden 2012, og de betydelige interessekonfliktene mellom ulike brukere av vassdraget, er det departementets vurdering at gjenopptakelse av forhandlingene ikke vil føre til at Norge oppnår et gunstigere resultat vis-à-vis Finland. Etter departementets vurdering er det heller ingen grunn til å anta at oppnevning av nye forhandlingsdelegasjoner med sterkere innslag av lokale interesser på begge sider vil være bedre egnet til å løse interessekonfliktene mellom ulike brukere av vassdraget og lede til et bedre forhandlingsresultat sett fra lokale interessenters side.

Ettersom den nåværende forvaltningen av Tanavassdraget er problematisk, både med hensyn til kravene til et bærekraftig laksefiske og lokalbefolkningens fiskeutøvelse, og at Norge ikke lenger kan stå bak en slik forvaltning, vil alternativet til å få en ny avtale på plass fra 2017 ikke være å fortsette med dagens regime, men å si opp den gjeldende avtalen og gå over til nasjonal forvaltning av den norske delen av vassdraget fra og med 2018.

En nasjonal forvaltning vil innebære et betydelig tilbakeskritt fra målsettingen om helhetlig forvaltning av Tanavassdragets laksebestander. Uten en bilateral avtale vil det ikke være noen klar begrensning for Finlands beskatning av laksebestandene og heller ikke noen angivelse av fordelingen mellom interessegruppene på finsk side av elven. Selv om det med en ren nasjonal forvaltning nok vil være mulig å gjennomføre en reduksjon i fiskepresset, vil det uten en avtale med Finland ikke finnes et felles rettsgrunnlag som kan sikre en koordinert og helhetlig forvaltning.

Gjennomføring av avtalen i norsk rett

Med forbehold om Stortingets samtykke, skal den nye avtalen etter planen tre i kraft fra og med fiskesesongen 2017. I så fall må nye forskrifter om fisket være på plass i så god tid som mulig før fiskesesongen som starter 1. juni. Forslag til nye forskrifter ble derfor sendt på alminnelig høring 13. desember 2016 med høringsfrist 7. mars 2017. Høringen omfatter følgende forskrifter:

- Forskrift om fiske på Tanavassdragets grenselvstrekning
- Forskrift om fiske i Tanavassdragets nedre norske del
- Forskrift om fiske i norske sidevassdrag til Tanaelva, Anárjohka og Skiehččanjohka

Økonomiske og administrative konsekvenser

De økonomiske konsekvensene for staten er i all hovedsak knyttet til behovet for styrket overvåking av laksebestandene i vassdraget. De samlede kostnadene til overvåking og tilhørende aktiviteter anslås å utgjøre mellom 7 og 10 mill. kroner årlig. Aktivitetene skal finansieres av Norge og Finland etter en fordelingsnøkkel som avtales senere. Intensjonen er at et fullstendig overvåkingsprogram skal være på plass fra og med 2018, men det må forventes at noen aktiviteter først kan igangsettes på et senere tidspunkt.

Foruten overvåking legges det opp til at Statens naturoppsyn skal bidra med ressurser og kompetanse til det ordinære oppsynet i regi av Tanavassdragets fiskeforvaltning. For 2016 disponerte Statens naturoppsyn 1 mill. kroner til dette formålet, og tilsvarende ressurser vil bli benyttet i 2017.

For Norges del vil de samlede kostnadene til overvåking bli dekket innenfor Klima- og miljødepartementets gjeldende budsjetttrammer. Dette gjelder også eventuelle fremtidige kostnader knyttet til fiskeoppsyn eller andre utgifter som følger av avtalen.

Den nye avtalen vil innebære nye oppgaver knyttet til forvaltningen av vassdraget. Disse oppgavene vil kreve et nært samarbeid mellom den statlige fiskeforvaltningen, i første rekke Miljødirektoratet, og den lokale forvaltningen i regi av Tanavassdragets fiskeforvaltning. Fordelingen av oppgaver og ansvar mellom den statlige og lokale forvaltningen vil bli fastsatt av Klima- og miljødepartementet i samråd med Tanavassdragets fiskeforvaltning. Også prosedyrer knyttet til nødvendig kontakt med forskningsmiljøer og finske myndigheter vil bli fastsatt i samråd med Tanavassdragets fiskeforvaltning.

Vurdering og tilråding

Etter departementets syn vil den nye avtalen legge grunnlaget for en fleksibel og moderne forvaltning av fisket, en vesentlig reduksjon i fiskepresset, en sterk begrensning i turistfisket til fordel for lokalbefolkningens fiskeutøvelse og justeringer i fordelingen av lakseressursen mellom Norge og Finland i Norges favør. Den nye avtalen vil ha langt bedre regler for forvaltningen av laksebestandene enn de som følger av dagens avtale.

Laksefisket i Tanavassdraget har meget stor betydning for lokalbefolkningen og for samene som urfolk. Dette er også gjenspeilet i avtalens fortale, og

da særlig gjennom føringen som sikrer bred medvirkning fra lokale rettighetshavere og andre lokale interesser i alle deler av den fremtidige forvaltningen. Videre har det store antallet turistfiskere i vassdraget vært et stort hinder for lokalbefolkningens fiskeutøvelse gjennom mange tiår, og denne utviklingen blir nå snudd til fordel for det lokale fisket ved at turistfisket begrenses og bringes inn i ordnede former.

For å oppnå den nødvendige reduksjon i fiskepresset og gjenoppbygning av bestandene, må alle grupper av fiskere begrense sitt fiske. Dersom laksebestandene skal kunne gjenoppbygges, er det også nødvendig å redusere garnfisket. Reduksjonene i dette fisket er nødvendige for å beskytte de svakeste laksebestandene i vassdraget og sikre gjenoppbygging av disse.

Den nye avtalen er basert på grundige avveininger mellom norske og finske interesser, og det har vært svært krevende å oppnå enighet med Finland. Departementet mener at kritikken mot den nye avtalen og forhandlingsprosessen ikke er dekkende for hvordan forhandlingene har vært gjennomført og hva som er mulig å oppnå i en bilateral avtale, og for hva som faktisk er oppnådd.

Etter departementets vurdering ivaretar den nye avtalen alle norske interesser og hensyn og vil bidra vesentlig til en fremtidsrettet og bærekraftig forvaltning av fiskebestandene i Tanavassdraget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Per Rune Henriksen, Anna Ljunggren, Audun Otterstad og Terje Aasland, fra Høyre, Tina Bru, Odd Henriksen, Eirik Milde og Torhild Aarbergsbotten, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Øyvind Korsberg, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Heikki Eidsvoll Holmås, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til Prop. 54 S (2016–2017) Samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget av 30. september 2016.

Komiteen avholdt høring i saken 23. februar 2017.

Komiteen viser til at hovedformålet med den nye avtalen er at fiskebestandene skal forvaltes på en økologisk, økonomisk og sosialt bærekraftig måte basert på best tilgjengelig kunnskap, slik at vassdra-

gets kapasitet for lakseproduksjon og mangfoldet i fiskebestandene sikres.

Komiteen viser til at det er omtrent 30 genetisk ulike bestander av laks i Tanavassdraget, og komiteen mener at Norge bør ta et særlig ansvar for å forvalte tanalaksen for fremtiden.

Komiteen viser til at den nye avtalen vil etter departementets syn legge grunnlaget for en fleksibel og moderne forvaltning av fisket, en vesentlig reduksjon i fiskepresset, en sterk begrensning i turistfisket til fordel for lokalbefolkningens fiskeutøvelse og justeringer i fordelingen av lakseressursen mellom Norge og Finland i Norges favør.

Komiteen viser til at laksefisket i Tanavassdraget har meget stor betydning for lokalbefolkningen og for samene som urfolk.

Komiteen viser til at det er svært viktig å få på plass en ny avtale da det ikke hersker noen tvil om at fisketrykket som er blitt utvist, er altfor høyt. Det har ført til at mange laksestammer er sterkt truet eller kan ha gått tapt.

Komiteen peker på at en grenseavtale med Finland ikke er noen enkel sak å få på plass, det er ulike tilnærminger til fiske gjennom kultur og tradisjon, de første milene av vassdraget er norsk på begge sider av elva, mens fra Polmak og nesten til Karasjok og videre etter Anarjohka utgjør vassdraget riksgrensen mellom Norge og Finland. Komiteen viser til at det vil være store forskjeller på interesser og konkurranse etter hvor bosettingen ligger i en så lang elv. Det samme vil også gjelde for de mange sideelvene og/eller startvassdrag til Tanaelva som Karasjokha, Iesjokha og Anarjokha som også deler riksgrense med Finland. Komiteen har derfor forståelse for at det har vært svært krevende forhandlinger.

Komiteen viser til at Tanavassdraget har stor betydning som et av verdens største vassdrag med atlantisk laks. Den årlige fangsten i Tana er den høyeste i noe enkeltstående vassdrag i hele utbredelsesområdet til atlantisk laks. I enkelte år har Tana stått for over 20 pst. av all elvefangst i Europa og 50 pst. av all elvefangst i Norge. Vassdraget er blant de siste store laksevassdragene som fortsatt er relativt upåvirket av annen menneskelig aktivitet enn fiske. Komiteen mener Tanavassdraget har viktige verdier både for nasjonen og for lokalsamfunn.

Komiteen vil spesielt understreke at fisket i vassdraget har stor betydning for lokalbefolkningen og for samer som urfolk. Det må det tas spesielt hensyn til i oppfølgingen av en ny avtale.

Rettigheter som følger av eiendomsrett på norsk og finsk side

Komiteen viser til at selv om det er mange ulike interesser for fiske i vassdraget, så er det én forskjell som er meget betydningsfull for utforming og

forståelse av en grenseavtale med Finland. Dette gjelder i særlig grad rettigheter som følger av eiendomsretten, som blir praktisert forskjellig i Norge og Finland. Finland har en eiendomsrett hvor det er sterke føringer for rettigheter til den enkelte grunneier (herunder fiskerettigheter og tilgang til vassdraget). På norsk side etter vassdraget gjelder Tanaloven, som medfører plikter for dem som driver med drivgarn, stengsel eller fisker fra båt om å dyrke minimum to tonn med høy i året, for den øvrige befolkning etter vassdraget så har de en rettighet om å kunne fiske med stang eller håndsnøre til lav pris. Men ingen eiendommer på norsk side har eierskap og rettigheter til fiskerett fra egen strand eller land. Av den grunn er Tanavassdragets fiskeforvaltning blitt opprettet for å ivareta grunneiernes og befolkningens interesser med forvaltning av vassdraget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, medlemmet Fredriksen fra Fremskrittspartiet, medlemmene fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at finskpraktiserende eiendomsrett må gjelde i Finland, og at norsk eiendomsrett må gjelde i Norge. Hvis ikke, vil det bli meget vanskelig å få på plass en avtale.

Komiteen viser til at i avtaleforslaget ligger det inne at finske hytteeiere (som ikke er fast bosatt etter grensevassdraget) har svært gode betingelser for fiske både med stang og håndsnøre og med tre-stenger fra båt. Komiteen viser til at det er svært viktig at finske hytteeiere ikke har fiskerettighet fra norsk side/strand av elva og at denne ordningen blir evaluert ved neste revidering av grenseavtalen all den tid norske fiskere som ikke er bosatt etter vassdraget, ikke har rettigheter på finsk side av vassdraget.

Dagens avtale med Finland

Komiteen vil understreke at forvaltningen av Tanavassdraget i godt over 100 år har vært gjennomført i samarbeid med Finland. Avtalen som gjelder i dag, er fra 1990. Over tid har avtalen medført at fisketrykket i vassdraget er for høyt. Komiteen viser til at dette har resultert i en omfattende fisketurisme som har hatt negative konsekvenser for både lokalbefolkningen og samer som urfolk.

Komiteen viser til at de fleste laksebestandene i Tanavassdraget er svake. Selv med den reduksjonen i fiskepresset i vassdraget på ca. en tredjedel, vil det ta ca. 15 år før de svakeste laksebestandene er gjenoppbygget til forsvarlige nivåer. Dette er ikke en ønsket situasjon. Komiteen er derfor positiv til at Klima- og miljødepartementet i 2010 tok initiativ til å åpne forhandlinger om en ny avtale.

Forhandlingsprosessen

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, medlemmet Fredriksen fra Fremskrittspartiet, medlemmene fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, registrerer at rettighetshaverne, lokalbefolkningen og Sametinget har sterke innvendinger til både forhandlingsprosessen og innholdet i avtalen. Lokalt fremholdes det at forhandlingsprosessen ikke har vært god nok, og at den innebærer en urettferdig byrdefordeling med manglende proporsjonalitet med tanke på rettighetsforholdene i Tanavassdraget.

Flertallet viser til at både Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget har understreket at sentrale og avsluttende forhandlinger fant sted utenfor de ordinære forhandlingsmøtene der de oppnevnte medlemmer fra Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget ikke fikk delta. De mener at de derfor ikke har hatt noen reell mulighet til å påvirke forhandlingsresultatet. Ifølge Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget strider de avsluttende forhandlinger med lov 20. juni 2014 nr. 51 om fiskeretten i Tanavassdraget (Tanaloven) § 6 tredje ledd.

Tanaloven § 6 tredje ledd har følgende ordlyd:

«Utarbeidelsen av forskrifter og forhandlinger med Finland om fisket i lakseførende deler av Tanavassdraget skal skje i samråd med Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget.»

Dette innebærer etter flertallets syn at regjeringen må inkludere både Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget i alle deler av forhandlingsprosessen på en fullgod måte. Det er særlig Tanavassdragets fiskeforvaltning, som demokratisk valgt rettighetshaverorgan, som er den nærmeste til å sikre at de løsninger som velges har den nødvendige lokale forankring og ivaretar lokale rettighetshaveres interesser i tilstrekkelig grad. Det er derfor av avgjørende betydning at avtalen og de tilhørende reguleringer er utarbeidet i samarbeid med ledelsen i Tanavassdragets fiskeforvaltning.

Flertallet viser for øvrig til konsultasjonsavtalen av 2005 mellom regjeringen og Sametinget.

Flertallet har merket seg at både kommunene og de mange ulike lokale organisasjoner langs Tanavassdraget har bedt om at de mange uklarhetene og de formelle manglene ved de fremforhandlede dokumentene må føre til nye forhandlinger hvor rettighetshaverne på begge sider av vassdraget får en sentral rolle. Flertallet støtter dette da den anser at hensynet til gode og omforente løsninger som rettighetshaverne, lokalbefolkningen og laksen kan leve med er av avgjørende betydning i denne saken.

Flertallet har merket seg den interne debatten i Finland og behandling av saken av grunnlovskomi-

teen, hvor det er en debatt om avtalen er i samsvar med finsk grunnlov og samers rettigheter til tradisjonelt fiske som en del av den samiske kulturen. Flertallet ser frem til endelig beslutning og avklaring fra den finske Riksdagen.

Flertallet foreslår:

«Stortinget ber regjeringen gjenoppta forhandlingene med Finland i den hensikt å inngå avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget. Det forutsettes at rettighetshavere på både norsk og finsk side får en sentral rolle i disse forhandlingene.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre og medlemmet Korsberg fra Fremskrittspartiet har merket seg at det har kommet sterk kritikk fra Tanavassdragets fiskeforvaltning og Sametinget for manglende involvering, særlig i sluttfasen av forhandlingene. Disse medlemmer viser i den forbindelse til brev fra statsråd Vidar Helgesen til energi- og miljøkomiteen 3. mars 2017, hvor det gjøres rede for hvordan Tanavassdragets forvaltning og Sametinget har vært involvert i forhandlingsprosessen. Disse medlemmer har merket seg at den norske delegasjonen til forhandlingene med Finland har hele tiden hatt med to representanter fra Tanavassdragets fiskeforvaltning og en representant fra Sametinget, og at det har vært avholdt syv ordinære forhandlingsmøter med Finland og om lag 40 møter i den norske delegasjonen og den tilsvarende kontaktgruppen hvor disse representantene har deltatt, samt at de har bidratt vesentlig i forhandlingene.

Disse medlemmer viser til at den norske forhandlingsdelegasjonen har hatt en bred sammensetning og bestått av representanter fra Klima- og miljødepartementet, Utenriksdepartementet, Miljødirektoratet, Sametinget og Tanavassdragets fiskeforvaltning. Enighet mellom partene ble oppnådd i september 2016. Disse medlemmer viser til at hovedformålet med de tiltakene som nå foreslås, er å sørge for at laksebestandene i Tanavassdraget gjenoppbygges, samtidig som det opprettholdes et omfattende fiske til beste for både lokalsamfunnene, rettighetshaverne og fritidsfiskere.

Disse medlemmer har merket seg at Sametinget er konsultert både forut for undertegningen av avtalen og forut for fremleggelsen av proposisjonen. Disse medlemmer viser videre til at fordi Sametinget har deltatt i forhandlingene, har det ikke vært avholdt konsultasjonsmøter, eller fremmet ønske om dette, under selve forhandlingsprosessen.

Disse medlemmer har merket seg at statsråd Helgesen i sitt brev 17. mars 2017 fastholder at bestemmelsene i Tanaloven og Tanaforskriften er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Disse medlemmer viser til at en ny avtale er basert på grundige avveininger mellom norske og finske interesser. Disse medlemmer har merket seg at saken allerede har vært til behandling i grunnlovskomiteen i Den finske riksdagen, og at avtalen ble godkjent av jord- og skogbrukskomiteen 9. mars 2017. Disse medlemmer har merket seg at forhandlingene med Finland har pågått over flere år, og har tidvis vært svært krevende. Disse medlemmer mener det er lite sannsynlig at en eventuell ny forhandling vil føre til et bedre forhandlingsresultat sett med norske øyne.

Disse medlemmer foreslår:

«Stortinget samtykker i inngåelse av avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget av 30. september 2016.»

Disse medlemmer viser videre til at forvaltningen av laksebestandene må være fleksibel over tid og tilpasses lokale forhold best mulig. Utviklingen i laksebestandene skal følges nøye gjennom målrettet overvåking og forbedret fangststatistikk.

Disse medlemmer mener det er positivt at reglene for fisket vil være fleksible og kan justeres jevnlig, dersom dette er nødvendig for å oppnå ønsket gjenoppbygging eller for å unngå utilsiktede negative konsekvenser for fiskeutøvelsen eller enkelte grupper av fiskere.

Disse medlemmer viser til at det er tre nivåer av brukere i Tana, som i henhold til Tanaloven og høyesterettspraksis innebærer at de med garnfiskerett har de sterkeste vernede rettighetene, deretter kommer lokale stangfiskere og til sist turister som har adgang, men ikke rett til, å fiske med stang fra båt eller fra land. Disse medlemmer har merket seg at i reguleringer som medfører en reduksjon av fiskestrykket, må derfor det samme prinsippet som i fiskerilovgivningen følges, nemlig at ved ressursknapphet prioriteres rettighetshaverne.

Disse medlemmer vil understreke at avtalen forutsetter bred medvirkning fra lokale fiskerettshavere og andre lokale interesser i forvaltningen. Disse medlemmer har merket seg at på norsk side innebærer dette at Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF) vil ha en viktig rolle i den fremtidige forvaltningen. Disse medlemmer viser til at TF fortsatt skal ha ansvaret for oppgaver der de i dag er tillagt myndighet.

Disse medlemmer mener det er positivt at TF vil få flere nye oppgaver i tillegg til de oppgavene de allerede er tillagt. Disse medlemmer viser til svarbrev til komiteen fra statsråd Vidar Helgesen dattert 3. mars 2017, hvor den fremtidige ansvarsfordelingen fremgår. Disse medlemmer mener det er svært viktig at TF blir mest mulig involvert i det vid-

ere arbeidet, herunder at Klima- og miljødepartementet vurderer å flytte flere oppgaver til TF der dette kan være aktuelt.

Disse medlemmer foreslår:

«Stortinget ber regjeringen i oppfølgingen av den nye avtalen om forvaltning av fisket i Tanavassdraget i størst mulig grad involvere lokale rettighetshavere og samer som urfolk.»

Regulering av fisket i forslag til ny avtale med Finland

Komiteen viser til at det er foreslått en vesentlig reduksjon av fiske. Det er for første gang foreslått en begrensning på tillatte fiskekort pr. år til tilreisende fiskere i grenseelvestrekningen. Nivået er satt til 22 000 døgnfiskekort pr. sesong. Kortene er fordelt med 11 000 fiskekort til Norge og 11 000 til Finland. Totalt så er det i de nasjonale kvotene fordelt slik at det er ca. 5 500 båtdøgnkort og 5 500 stranddøgnkort. Finland har fordelt opptil 1/3 av sin kvote til sørfinske hytteiere som igjen har fordelt den delen av kvoten med 50 pst. til båtfiske og 50 pst. til stangfiske fra land etter grensesonen i Tanavassdraget.

Komiteen viser til at dette er en reduksjon fra ca. 36 000 fiskedøgnkort til 22 000 fiskedøgnkort. Komiteen viser til at fisketiden for både stengsels- og drivgarnsfiske er blitt tydelig redusert. Komiteen viser til at i den tidligere avtalen var forholdet mellom Finland og Norge slik at ca. 45 pst. av fangst ble gjort i Norge og ca. 55 pst. i Finland. Etter ny avtale vil Norge kunne få ca. 60–65 pst. av fangst og Finland ca. 35 til 40 pst. av fangst. Dette er i noenlunde god balanse med nedslagsområdet for nedbør hvor ca. 70 pst. er på norsk side og ca. 30 pst. på finsk side.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, medlemmet Fredriksen fra Fremskrittspartiet, medlemmene fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener at det er viktig å få bukt med overbeskatningen av laks i Tanaelven i påvente av at en ny avtale med Finland blir fremforhandlet. Flertallet mener derfor at regjeringen må ta initiativ overfor finske myndigheter i en eventuell forhandlingsperiode for å beholde midlertidig den fremforhandlede enigheten om å redusere antallet fiskekort til 11 000 til Finland og 11 000 til Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre og medlemmet Korsberg fra Fremskrittspartiet viser til at avtalen og fiskereguleringene særlig legger vekt på å begrense fisket på de svakeste bestandene i vassdragets øvre deler. Disse medlemmer

har merket seg at avtalen innebærer at fiskepresset reduseres med om lag en tredjedel.

Disse medlemmer er positive til at den nye avtalen begrenser turistfisket, og bringer det inn i mer ordnede former gjennom en vesentlig reduksjon av antall fiskekort for tilreisende fiskere og inndeling av grenseelvstrekningen i fiskesoner. Disse medlemmer viser til at det store antallet turistfiskere i vassdraget har vært et stort hinder for lokalbefolkningens fiskeutøvelse gjennom mange tiår, og denne utviklingen blir nå snudd til fordel for det lokale fisket. Dette skjer gjennom en vesentlig reduksjon av antall fiskekort for turistfiskere og inndeling av grenseelvstrekningen i fiskesoner, slik at fiskerne fordeles bedre over hele fiskeområdet. Med grunnlag i den gjeldende avtalen ble det i 2015 solgt over 33 000 og ca. 3 000 døgnfiskekort til turister på henholdsvis finsk og norsk side, mens den nye avtalen setter en øvre grense på 11 000 døgnkort.

Disse medlemmer er tilfreds med at den nye avtalen innebærer at fordelingen av lakseressursene mellom Norge og Finland er rettet opp i norsk favør. Ca. 2/3 av lakseressursene skal tilfalle Norge og ca. 1/3 Finland, i samsvar med vassdragets lakseførende strekninger i de to landene. Tidligere har dette forholdstallet vært om lag 50/50.

Predatorers påvirkning på laksebestanden

Komiteen vil understreke viktigheten av at vi som nasjon ivaretar våre forpliktelser slik at vi også i fremtiden kan ha store og sterke laksestammer i Tanavassdraget. Tanavassdraget er i dag det viktigste laksevassdraget i Vest-Europa, og er i en særstilling med sine mange laksestammer. Komiteen viser til at den foreslåtte avtalen vil redusere fisketrykket i vassdraget betydelig, men at det også er mange andre tiltak som kan bli gjort, herunder å ha kontroll på predatorer som åpenbart utgjør en trussel enten for laksesmolt på vandring ut av vassdraget og Tanafjorden eller laks som er på vei opp vassdraget for å gyte. Komiteen ønsker å fremme et slikt arbeid som også kan være med på å styrke tanalaksens fremtid.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre og medlemmet Korsberg fra Fremskrittspartiet vil understreke at den foreslåtte avtalen vil redusere fiskepresset og bidra til å sikre laksens overlevelse. Flere tiltak må imidlertid vurderes og områder for påvirkningen av predatorer. Predatorer kan være en trussel både for laksesmolt på vandring ut av vassdraget og Tanafjorden eller laks som er på vei opp vassdraget for å gyte. Disse medlemmer ønsker å fremme et slikt arbeid som også kan være med på å styrke tanalaksens fremtid.

Disse medlemmer viser til at avtalens artikkel 12 innebærer at partene skal samarbeide om overvåking av og forskning på fiskebestanden i vassdraget. Disse medlemmer mener det er viktig med en kunnskapsbasert forvaltning, og ser frem til at forskningsinnsatsen på både fiskebestanden og hva som påvirker bestanden, styrkes.

Sjørret

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, vil bemerke at sjørreten er en vesentlig predator mot laksen, herunder spesielt på lakserogn. Flertallet vil at det på nedre norske del og i sidevassdragene vurderes å utvide fisketiden på sjørret. Flertallet viser til at forslag til nye forskrifter om regulering av fisket i Tanavassdraget er på alminnelig høring. Flertallet forutsetter at Klima- og miljødepartementet i samarbeid med Tanavassdragets fiskeforvaltning og lokal jeger- og fiskeforening gjennomfører tiltak for å effektivere uttak av sjørret.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet vil bemerke at sjørret skal forvaltes bærekraftig med utgangspunkt i bestandssituasjonen. Disse medlemmer mener det bør vurderes å utvide fisketiden på sjørret på nedre norske del og i sidevassdragene, og ønsker at dette imøtekommes.

Mink

Det er påvist mink flere steder langs Tanavassdraget, særlig gjelder dette forholdet ved alle sideelvene som Tanavassdraget har. Komiteen viser til at mink er en fremmed art som det er ønskelig å holde på så lave nivåer som mulig. Komiteen viser til at det foreligger en handlingsplan mot amerikansk mink fra 2011. Handlingsplanen er laget for å samordne og styrke innsatsen mot mink, slik at vi lykkes bedre med å ta vare på viktige naturverdier.

Komiteen vil bemerke at det er ønskelig at Klima- og miljødepartementet og Tanavassdragets fiskeforvaltning i samarbeid med lokale aktører, som lokal jeger- og fiskeforening, gjennomfører systematisk uttak av mink, da mink ikke er ønsket i norsk natur og er en predator overfor laks.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre og medlemmet Korsberg fra Fremskrittspartiet vil påpeke at det er observert mink langs Tanavassdraget. Mink er en fremmed art som ikke er ønsket i norsk natur. Det er påvist mink flere steder langs Tanavassdraget, særlig gjelder dette forholdet ved alle sideelvene som Tanavassdraget har. Disse med-

lemmer mener at Miljødirektoratet i samarbeid med lokale aktører bør gjennomføre systematisk uttak av mink.

Sel og sjøfugl

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, viser til at det som var naturlig jakt på og uttak av sel i Tanafjorden og nedre del av vassdraget, er i ferd med å forsvinne. Denne form for kultur (mat og pels) er pålagt så mange restriksjoner i dag at det er veldig få som har kunnskap om eller driver med utøvelse av denne formen for jakt/fangstkultur.

Flertallet vil påpeke behovet for at det arbeides med kunnskapsinnhenting rundt sel som predator mot laks. Flertallet ønsker et bredt samarbeid om kunnskapsinnhenting mellom de ulike myndigheter, bygget på både tradisjonell og vitenskapelig kunnskap. Flertallet forutsetter at det blir gjennomført et tverrfaglig sektorsamarbeid med Nærings- og fiskeridepartementet for å gjennomføre dette arbeidet.

Flertallet mener at det bør gjøres grundig forskning på hvilken påvirkning sjøfuglbestanden har på utgående laksesmolt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet og medlemmet Fredriksen fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å igangsette et arbeid basert på moderne forskning og tradisjonsbasert kunnskap for bekjempelse av predatorer på laks og laksesmolt i Tanavassdraget. Det forutsettes at dette arbeidet gjennomføres av Klima- og miljødepartementet og Tanavassdragets fiskeforvaltning i samarbeid med lokale jeger- og fiskeforeninger.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og medlemmet Korsberg fra Fremskrittspartiet, mener at regjeringen må følge opp og vurdere nærmere ulike predatorers påvirkning av laksebestanden, som sel og sjøfugl.

Nasjonal forvaltning

Komiteen forutsetter at Tanaloven videreføres som særlov med de endringer som gjøres i forskrifter med hensyn til fiskebestemmelser og fisketider. Komiteen forutsetter at de nye forskriftene som gjelder fisket i Tanavassdraget, gis i medhold av Tanaloven og ikke etter lakse- og innenlandsfiskekloven som forskriftene er gitt i medhold av i dag.

Komiteen viser til at den nye avtalen forutsetter både en styrking av forvaltningen på nasjonalt nivå og økt samarbeid mellom de ansvarlige myndighetene i Norge og Finland. Dette skyldes først og fremst overgangen til en fleksibel forvaltning, der fiskereguleringene til enhver tid skal være best mulig tilpasset målene for bestandsutvikling.

Komiteen viser til at regjeringen mener at det for Norges del vil være naturlig at denne myndigheten, samt det generelle ansvaret for gjennomføring av avtalen, blir lagt til Klima- og miljødepartementet som hovedansvarlig for den statlige villaksforvaltningen. Komiteen påpeker at Klima- og miljødepartementet skal ivareta den bilaterale kontakten med finske myndigheter. Forvaltningen på norsk side skal videreføres innenfor rammen av den nye avtalen med Tanavassdragets fiskeforvaltning som lokal forvalter. Klima- og miljødepartementet vil ha en sentral rolle med å bistå Tanavassdragets fiskeforvaltning i den løpende forvaltningen.

Komiteen viser til at fiske i Tanavassdraget er regulert etter Tanaloven. Komiteen vil bemerke at Tanaloven er en særlov for å sikre de særskilte rettigheter lokalbefolkningen har til fiske i Tanavassdraget på grunnlag av lov, alders tids bruk og lokal sedvane, jf. lovens § 1. Komiteen forutsetter at forvaltningen av loven skal være basert på lokalt selvstyre gjennom Tanavassdragets fiskeforvaltning.

Komiteen forutsetter videre at Miljødirektoratet skal ha tilsyn med at Tanavassdragets fiskeforvaltnings forvaltning av Tanavassdraget er i tråd med Stortingets mål og forutsetninger. Videre forutsetter komiteen at Klima- og miljødepartementet i samarbeid med Tanavassdragets fiskeforvaltning har ansvaret for forhandlingene med Finland om den praktiske forvaltningen i henhold til avtalen.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Komiteen viser til at de økonomiske konsekvensene for staten i all hovedsak vil være knyttet til behovet for styrket overvåking av laksebestandene i vassdraget.

Komiteen viser til at den nye avtalen vil innebære nye oppgaver knyttet til forvaltningen av vassdraget. Disse oppgavene vil kreve et nært samarbeid mellom den statlige fiskeforvaltningen, Tanavassdragets fiskeforvaltning og Miljødirektoratet.

Komiteen mener det er viktig å vurdere de økonomiske rammebetingelsene for videre lokal forvaltning av Tanavassdraget som følge av en ny avtale.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, mener det er nødvendig å vurdere midlene

til forskning og kunnskapsinnhenting, inkludert tradisjonell kunnskap. Flertallet viser til Innst. 9 S (2016–2017), hvor flertallet peker på Kunnskapssenter for laks- og vannmiljø og deres planer om en nasjonal stiftelse for et villakssenter. Flertallet har merket seg at formålet med et slikt villakssenter skal være en samarbeidsarena for forskning, næringsliv, forvaltning og brukere. Flertallet har tidligere pekt på Tana som det mest aktuelle stedet for å etablere en ny slik arena.

Evaluering av fiskereguleringene

Komiteen viser til at det i avtalen legges opp til årlige evalueringer av effektene av fiskereglene, jf. avtalens artikkel 7. Komiteen imøteser evalueringene av fiskereguleringene.

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Utenriks- og forsvarskomiteen viser til utkast til innstilling fra energi- og miljøkomiteen datert 21. mars 2017 vedrørende Prop. 54 S (2016–2017) Samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget, og uttaler følgende:

«Et flertall i utenriks- og forsvarskomiteen, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, vil understreke at det bilaterale forholdet mellom Norge og Finland er svært godt. Også statenes felles forvaltning av laksebestandene i grenseelvestrekningen i Tanavassdraget har lange og gode tradisjoner og har vært regulert ved bilaterale avtaler siden 1873.

Den någjeldende avtalen trådte i kraft 1. januar 1990. Avtalen har over tid medført for stort fiskepress og en omfattende fisketurisme som både bidrar til fiskepresset og er til hinder for lokalbefolkningens fiskeutøvelse. Etter initiativ fra Norge ble forhandlinger om en ny avtale innledet i 2012.

Flertallet viser til Prop. 54 S (2016–2017), hvor det fremgår at det har vært svært krevende å oppnå enighet med Finland. Flertallet viser i den forbindelse til at den fremforhandlede avtalen medfører en betydelig reduksjon i salget av turistfiskekort på finsk side, fra 33 000 i 2015 til maksimalt 11 000 pr. år under den nye avtalen. Videre viser flertallet til at den fremforhandlede avtalen gjenoppretter balansen mellom norsk og finsk fiske, slik at Norges andel av fiskeuttaket kommer bedre i samsvar med vassdragets geografiske utbredelse.

Dersom det skal innledes nye eller videre forhandlinger med Finland, slik energi- og miljøkomiteens innstilling legger opp til, vil alle disse spørsmålene være åpne for reforhandling fra interessegrupper på finsk side, som føler at de har gitt for store innrømmelser i det foreliggende avtaleutkastet. Det er etter flertallets synspunkt lite sannsynlig at ytterligere forhandlinger med Finland vil kunne lede til et bedre resultat for Norge. Forhandlingshistorikken har vist at det er svært vanskelig å komme til enighet.

Flertallet viser til at man for å få en forsvarlig forvaltning av lakseressursene vil vi måtte si opp gjeldende avtale og gå over til nasjonal forvaltning av elva. Dersom gjeldende avtale blir oppsagt, vil det være første gang siden 1873 at fisket i Tanavassdraget ikke reguleres gjennom en bilateral avtale mellom Norge og Finland. Også ved en nasjonal forvaltning vil fiskeuttaket måtte reduseres betydelig, og i et slikt tilfelle mister Norge enhver mulighet for å påvirke hvordan Finland regulerer uttak på sin side.

Flertallet legger vekt på at en delt fiskeressurs som laksen i Tanaelva bør forvaltes på grunnlag av en bilateral avtale med vårt naboland, Finland. Gjeldende avtale har vist seg ikke bærekraftig og kan ikke videreføres.

Flertallet slutter seg til energi- og miljøkomiteens merknad om at «forvaltningen på norsk side skal videreføres innenfor rammen av den nye avtalen av Tanavassdragets fiskeforvaltning som lokal forvalter. Klima- og miljødepartementet skal ha en sentral rolle med å bistå Tanavassdragets fiskeforvaltning i den løpende forvaltningen».

På denne bakgrunn, og av hensyn til vårt bilaterale forhold til Finland anbefaler flertallet at Stortinget samtykker til inngåelse av avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget av 30. september 2016.

Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine partiers merknader i energi- og miljøkomiteens utkast til innstilling, og har ingen ytterligere merknader.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre og medlemmet Korsberg fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget samtykker i inngåelse av avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget av 30. september 2016.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen i oppfølgingen av den nye avtalen om forvaltning av fisket i Tanavassdraget i størst mulig grad involvere lokale rettighetshavere og samer som urfolk.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og medlemmet Fredriksen fra Fremskrittspartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen om å igangsette et arbeid basert på moderne forskning og tradisjonsbasert kunnskap for bekjempelse av predatorer på laks og laksesmolt i Tanavassdraget. Det forutsettes at dette arbeidet gjennomføres av Klima- og miljødepartementet og Tanavassdraget fiskeforvaltning i samarbeid med lokale jeger- og fiskeforeninger.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding romertall I fremmes av Arbeiderpartiet, medlemmet Fredriksen fra Framskrittspartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:**I**

Stortinget ber regjeringen gjenoppta forhandlingene med Finland i den hensikt å inngå avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget. Det forutsettes at rettighetshavere på både norsk og finsk side får en sentral rolle i disse forhandlingene.

II

Prop. 54 S (2016–2017) – om Samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 23. mars 2017

Ola Elvestuen

leder

Jan-Henrik Fredriksen

ordfører

